

Νοσηλευτική εκπαίδευση, διασφάλιση ποιότητας και κλινική αριστεία

Στο σύγχρονο ακαδημαϊκό και επαγγελματικό περιβάλλον, η εκπαίδευση, η διασφάλιση ποιότητας και η κλινική αριστεία αποτελούν τον πυρήνα της οργανωσιακής ανάπτυξης και της κοινωνικής εξέλιξης. Σε οργανωσιακό επίπεδο, η πανεπιστημιακή εκπαίδευση ενισχύει το πλαίσιο της κλινικής διακυβέρνησης που επικεντρώνεται στην παροχή ασφαλούς, αποτελεσματικής και ανθρωποκεντρικής φροντίδας σε κάθε ασθενή.¹ Σε κοινωνικό επίπεδο, η θεσμική σύμπραξη μεταξύ των τοπικών δημόσιων υπηρεσιών υγείας και των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων θέτει τις ιδανικές βάσεις πάνω στις οποίες θα σχεδιαστούν πολιτικές υγείας συμβάλλοντας έτσι στην εξάλειψη των συστημικών ανισοτήτων στην περίθαλψη.²

Ειδικότερα στο πεδίο της νοσηλευτικής επιστήμης, τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα φέρουν την ευθύνη για τη διδασκαλία, την προαγωγή και τη διάχυση της γνώσης, συμβάλλοντας στην ενίσχυση τόσο των ατομικών δεξιοτήτων των φοιτητών όσο και των ικανοτήτων των υγειονομικών οργανισμών.³⁻⁵ Μέσω αυτής της γνωσιακής βάσης, οι οργανισμοί καθίστανται ικανοί να ενσωματώνουν καινοτόμες μεθόδους, αναβαθμίζοντας την ποιότητα φροντίδας που παρέχεται στους ασθενείς. Επιπλέον, βασική επιδίωξη των ιδρυμάτων αυτών είναι η διατήρηση και η μετάδοση των γνώσεων. Η επιτυχής διατήρηση της γνώσης βασίζεται σε διαδικασίες που ενδυναμώνουν τις ατομικές και οργανωτικές ικανότητες του συνόλου, παρέχοντας κίνητρα και ουσιαστικές ευκαιρίες μάθησης.⁶

Η σύνδεση της θεωρητικής κατάρτισης και της κλινικής πράξης ισχυροποιείται μέσω καινοτόμων εκπαιδευτικών εργαλείων. Έτσι, η εκπαιδευτική διαδικασία παύει να είναι στατική, αντίθετα εξελίσσεται διαρκώς μέσα από το πρίσμα της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, η οποία λειτουργεί καταλυτικά για την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους λήπτες φροντίδας.^{7,8}

Η διεθνής βιβλιογραφία επιβεβαιώνει ότι η γνώση και η εκπαίδευση μέσα σε ένα υποστηρικτικό περιβάλλον κλινικής μάθησης έχουν θετικά αποτελέσματα στην παρεχόμενη φροντίδα υγείας, στην ευημερία των εργαζομένων στον τομέα της υγείας αλλά και στην κοινωνικοποίηση των φοιτητών της νοσηλευτικής.⁹ Το περιβάλλον αυτό δεν είναι μονοδιάστατο, καθώς υπάρχουν πολλά διαφορετικά χαρακτηριστικά που επηρεάζουν άμεσα την κλινική διδασκαλία και πρέπει να ληφθούν υπόψη για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα αυτού του περιβάλλοντος. Τα χαρακτηριστικά αυτά είναι: ο φυσικός χώρος (εξοπλισμός, εγκαταστάσεις και εργαλεία μάθησης), οι ψυχοκοινωνικοί παράγοντες και οι παράγοντες αλληλεπίδρασης (επικοινωνία και συμπεριφορά των κλινικών

συντονιστών και των φοιτητών), η οργανωσιακή κουλτούρα (οργανωτική πολιτική του φορέα) και τα στοιχεία διδασκαλίας και μάθησης (εποπτεία φοιτητών και αξιολόγηση).¹⁰

Ενώ οι παραπάνω παράγοντες συνθέτουν το υποστηρικτικό πλαίσιο, η ουσιαστική αναβάθμιση της νοσηλευτικής πρακτικής ολοκληρώνεται μέσα από την εξειδικευμένη εκπαίδευση και την περαιτέρω ανάπτυξη κλινικών δεξιοτήτων. Χαρακτηριστικά, η μελέτη των Estabrooks et al.,¹¹ έδειξε ότι το επίπεδο εκπαίδευσης των νοσηλευτών επιδρά θετικά στην πρόγνωση και την κλινική έκβαση των ασθενών μειώνοντας τα ποσοστά θνησιμότητας στις 30 ημέρες από την εισαγωγή τους στο νοσοκομείο. Μια άλλη μελέτη υπογράμμισε τη σημαντική συμβολή της ακαδημαϊκής κατάρτισης στην επαγγελματική εξέλιξη του προσωπικού, στον αποτελεσματικό συντονισμό αλλά και στην ανάπτυξη της κλινικής ηγεσίας.¹² Παράλληλα, η μελέτη των Blegen¹³ διερεύνησε τη σχέση μεταξύ της ποιότητας της φροντίδας, του επιπέδου εκπαίδευσης και της κλινικής εμπειρίας των νοσηλευτών, ενώ οι McHugh & Lake¹⁴ αναφέρθηκαν στο συνδυασμό της εργασιακής εμπειρίας των νοσηλευτών με την εκπαίδευσή τους που αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την επίτευξη της αριστείας.

Στο σύγχρονο περιβάλλον υγείας, οι νοσηλευτές μπορούν να συμμετέχουν αποτελεσματικά σε κάθε ενέργεια που στοχεύει στην επίτευξη της αριστείας.¹⁵ Μετά την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης και την απόκτηση άδειας ασκήσεως επαγγέλματος, οι νοσηλευτές έχουν το δικαίωμα αλλά και την υποχρέωση να βελτιώνουν συνεχώς τις γνώσεις τους και να υιοθετούν νέα γνώση σύμφωνα με τις τελευταίες εξελίξεις στον τομέα της υγείας. Με αυτόν τον τρόπο διαμορφώνεται ο επαγγελματισμός στη νοσηλευτική που ενισχύει την αυτονομία των νοσηλευτών, βελτιώνει τα επίπεδα ικανοποίησης τους από την εργασία και συμβάλλει στη διατήρησή τους στο νοσηλευτικό επάγγελμα.^{16,17}

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Macfarlane AJR. What is clinical governance? BJA Educ 2019;19(6):174-175. doi:10.1016/j.bjae.2019.02.003
2. Abdi YH, Abdi MS, Bashir SG, Ahmed NI, Abdullahi YB. Understanding Global Health Inequality and Inequity: Causes, Consequences, and the Path Toward Justice in Healthcare. Public Health Chall 2025;4(4):e70156. doi:10.1002/puh2.70156
3. Sherwood G, Jones CB, Conklin JL, Dodd A. Quality and safety education for nurses: A bibliometric analysis. J Nurs Scholarsh 2023;55(5):914-925. doi:10.1111/jnu.12876
4. Jeong D, Park C, Sugimoto K, Jeon M, Kim D, Eun Y. Effectiveness of an Evidence-Based Practice Education Program for Undergraduate Nursing Students: A Systematic Review and Meta-Analysis. Int J Environ Res Public Health 2024;21(5):637. doi:10.3390/ijerph21050637

5. López-Entrambasaguas OM, Calero-García MJ, Díaz-Meco-Niño AM, Martínez-Linares JM. Quality Assurance in Nursing Education: A Qualitative Study Involving Students and Newly Graduated Nurses. *Int J Environ Res Public Health* 2019;17(1):240. doi:10.3390/ijerph17010240
6. Hassanian ZM, Ahanchian MR, Ahmadi S, Hossein Gholizadeh R, Karimi-Moonaghi H. Knowledge creation in nursing education. *Glob J Health Sci* 2014;7(2):44-55.
7. Mlambo M, Silén C, McGrath C. Lifelong learning and nurses' continuing professional development, a metasynthesis of the literature. *BMC Nurs* 2021;20(1):62. doi:10.1186/s12912-021-00579-2
8. Καδδά Ο. Αναγκαιότητα για συνεχιζόμενη νοσηλευτική εκπαίδευση. Το Βήμα του Ασκληπιού 2013;12(2):105-107.
9. Nordquist J, Hall J, Caverzagie K, et al. The clinical learning environment. *Med Teach* 2019;41(4):366-372. doi:10.1080/0142159X.2019.1566601
10. Hobenu KA, Adefuye AO, Naab F, Nyoni CN. Strategies to enhance clinical teaching and learning in undergraduate nursing education: A scoping review. *PLoS One* 2025;20(6):e0305789. doi:10.1371/journal.pone.0305789
11. Estabrooks CA, Midodzi WK, Cummings GG, Ricker KL, Giovannetti P. The impact of hospital nursing characteristics on 30-day mortality. *Nurs Res* 2005;54(2):74-84.
12. Gillespie BM, Chaboyer W, Wallis M, Werder H. Education and experience make a difference: results of a predictor study. *AORN J* 2011;94(1):78-90.
13. Blegen MA, Vaughn TE, Goode CJ. Nurse experience and education: effect on quality of care. *J Nurs Adm* 2001;31(1):33-9.
14. McHugh MD, Lake ET. Understanding clinical expertise: nurse education, experience, and the hospital context. *Res Nurs Health* 2010;33(4):276-87.
15. Σταυροπούλου Α, Φασόη Γ, Κελέση Μ. Αριστεία και ποιότητα νοσηλευτικής φροντίδας στο σύγχρονο περιβάλλον υγείας. Το Βήμα του Ασκληπιού 2018;17(1):56-64.
16. Kurtović B, Gulić P, Čukljek S, Sedić B, Smrekar M, Ledinski Fičko S. The Commitment to Excellence: Understanding Nurses' Perspectives on Continuous Professional Development. *Healthcare (Basel)* 2024;12(3):379. doi:10.3390/healthcare12030379
17. Kearns T. The impact of Continuing Professional Development on nurses' wellbeing and satisfaction. *Prof Inferm* 2021;74(4):256. doi:10.7429/pi.2021.744256b

Όλγα Καδδά
Επίκουρη Καθηγήτρια
Τμήμα Νοσηλευτικής
Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής